

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.03.06.2021

Pan
Tomasz Głowacki
Wójt Gminy Drużbice
Drużbice 77A,
97-403 Drużbice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/003 – Realizacja przez gminy województwa łódzkiego zadań z zakresu nadzoru nad opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i przyłączaniem posesji do sieci kanalizacji sanitarnej.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Drużbice, 97-403 Drużbice 77A (powiat bełchatowski)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Głowacki, Wójt Gminy Drużbice, od 6 grudnia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Ocena sprawowanego przez gminy nadzoru nad wykonywaniem przez właścicieli nieruchomości obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych, zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości w gminie,2. Ocena podejmowanych przez gminy działań mających na celu zidentyfikowane nieruchomości, których właściciele winni wykonać obowiązek przyłączenia tych nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej (lub wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych) oraz egzekwowanie od właścicieli nieruchomości realizacji tych obowiązków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia 15 grudnia 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Ewa Tworkowska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/188/2021 z 5 listopada 2021 r.2. Marcin Kuzan, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/201/2021 z 30 listopada 2021 r.

(akta kontroli str.1-6)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2021 (do dnia 15 grudnia 2021 r.) Wójt Gminy Wiejskiej Drużbice (dalej odpowiednio: *Wójt* oraz *Gmina*) zadania z zakresu nadzoru nad opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i przyłączaniem posesji do sieci kanalizacji sanitarnej realizował w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³ (dalej: *ucpg*). Stwierdzone nieprawidłowości wynikały przede wszystkim z niezapewnienia prawidłowej organizacji Urzędu oraz niepełnego przypisania i nienależytego wykonywania obowiązków z zakresu gospodarki ściekowej realizowanych w Gminie. Pomimo prowadzenia w prawidłowej (tj. elektronicznej) formie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, wymaganych art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 *ucpg*, Urząd nie posiadał wiedzy o sposobie gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenie 519 nieruchomości i rzeczywistej liczbie ww. urządzeń na terenie Gminy, zaś zakres gromadzonych danych nie pozwalał na dokonywanie kontroli częstotliwości oraz sposobu pozbywania się nieczystości, stanowiącej cel prowadzenia przedmiotowych ewidencji. W Gminie opracowano niezbędne regulaminy w zakresie gospodarki ściekowej, natomiast wbrew art. 17 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska⁴ (dalej: *poś*), nie sporządzono programu ochrony środowiska, tj. dokumentu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 wskazanej ustawy. Urząd podejmował działania celem informowania mieszkańców o obowiązkach wynikających z ustawy *ucpg* i obowiązującego regulaminu dotyczącego utrzymania porządku i czystości oraz wskazywał podmioty świadczące usługi asenizacyjne na terenie Gminy.

Do czasu podjęcia kontroli NIK, Wójt nie zidentyfikował nieruchomości, dla których istniał obowiązek przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej albo budowy urządzeń do gromadzenia i pozbywania się nieczystości płynnych, wynikający z art. 5 ust. 1 pkt 2 *ucpg*, i nie egzekwował realizacji tego obowiązku, wbrew art. 5 ust. 7 tej ustawy. W Gminie nie sprawowano usystematyzowanego nadzoru nad pozbywaniem się przez mieszkańców nieczystości ciekłych w sposób wynikający z przepisów ustawy *ucpg*, pomimo takiego obowiązku, określonego w art. 5 ust. 6 *ucpg*, w szczególności nie prowadzono udokumentowanych kontroli opróżniania zbiorników bezodpływowych ani kontroli umów korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, co stanowiło z kolei naruszenie art. 6 ust. 5a *ucpg*. Urząd nie posiadał wiedzy o zawartych przez właścicieli nieruchomości umowach na opróżnianie urządzeń służących gromadzeniu nieczystości płynnych, wymaganych na podstawie art. 6 ust. 1 *ucpg*. W konsekwencji Wójt nie organizował opróżniania, o którym mowa w art. 6 ust. 6 *ucpg*, w przypadku nieruchomości, których właściciele nie zawarli stosownej umowy. Ewidencja wydawanych i cofniętych zezwoleń na wykonywanie na terenie Gminy działalności w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych prowadzona była w prawidłowej formie, wskazanej w art. 7 ust. 6b *ucpg*. Nadzór Gminy nad prawidłowością składanych przez przedsiębiorców świadczących usługi asenizacyjne kwartalnych sprawozdań z działalności⁵ nie był realizowany w sposób należyty, a kary wynikające z art. 9xb pkt 1 *ucpg*, tj. za nierzetelne wywiązywanie się z obowiązków sprawozdawczych przez te podmioty, nie były nakładane i egzekwowane. Gmina nie aplikowała o środki ani nie

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.

⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973).

⁵ Na podstawie art. 9o ust. 4 *ucpg*.

współfinansowała w okresie objętym kontrolą przedsięwzięć z zakresu budowy sieci kanalizacyjnych lub przyłączy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania dotyczące gospodarki ściekowej przypisane zostały Regulaminami Organizacyjnymi⁷, obowiązującymi w Urzędzie w latach 2019-2021, następującym komórkom organizacyjnym:

- Referatowi Rolnictwa i Ochrony Środowiska⁸, m.in. kontrolowanie realizacji obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, dokonywanie kontroli stanu sanitarno-porządkowego, mającego wpływ na środowisko naturalne.

- Referatowi Finansów i Planowania Budżetowego zadania z zakresu nadzoru nad regulowaniem opłat za ścieki⁹, wystawiania upomnień i prowadzenia windykacji oraz przygotowania i ewidencji umów na odbiór ścieków.

- Referatowi Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Przestrzennej¹⁰, m.in. planowanie oraz nadzór nad realizacją zadań dotyczących budowy i remontu kanalizacji, wydawanie warunków technicznych budowy sieci kanalizacyjnej oraz pozyskiwanie i rozliczanie funduszy zewnętrznych.

- Referatowi Remontowo-Technicznemu – m.in. prowadzenie budowy, konserwacji, remontów i modernizacji urządzeń i obiektów budowlanych do odprowadzania i gromadzenia ścieków; utrzymanie gminnej sieci kanalizacyjnej i urządzeń wodno-kanalizacyjnych, kanalizacji deszczowej, wydawanie warunków technicznych do projektowanych przyłączy wodno-kanalizacyjnych, eksploatacja oczyszczalni ścieków oraz bieżący odbiór należności za ścieki.

W Regulaminie Organizacyjnym oraz w zakresach obowiązków pracowników nie przypisano zadań dotyczących:

- identyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, pomimo obowiązku wynikającego z art. 5 ust 2 ucpg;
- weryfikowania rzetelności i terminowości przekazywania kwartalnych sprawozdań przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

W konsekwencji zadania te nie były przez Urząd realizowane.

Ponadto, nie wszystkie zadania przypisane w Regulaminie Organizacyjnym do realizacji danej komórce organizacyjnej znajdowały odzwierciedlenie w zakresach obowiązków pracowników Urzędu (szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Nadany zarządzeniami Wójta nr 0050.111.2012 z 3 grudnia 2012 r. (ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami nr: 0050.130.2015 z 1 września 2015 r., 0050.1.2017 z 2 stycznia 2017 r., 0050.58.2017 z 5 czerwca 2017 r., 0050.42.2019 z 16 stycznia 2019 r., 0050.129.2019 z 3 czerwca 2019 r.) oraz nr 0050.194.2020 z 31 grudnia 2020 r.

⁸ Od 31 grudnia 2020 r. zadania przypisane Referatowi Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

⁹ M.in. m.in. wystawianie faktur i prowadzenie ewidencji wpłat za wodę i ścieki, terminowe wystawianie upomnień i prowadzenie windykacji.

¹⁰ Od 31 grudnia 2020 r. zadania przypisane Referatowi Strategii, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Zamówień Publicznych i Gospodarki Przestrzennej.

Tak przyjęta organizacja nie była zgodna z punktem II.A.3 standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹¹, według którego struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań.

(akta kontroli str. 10-115, 467, 471, 476-477, 489-493)

Decyzje i zarządzenia, zgodnie z podziałem kompetencji (§ 35 ust. 1 Regulaminu z 2012 r. oraz § 30 Regulaminu z 2020 r.) podpisywał Wójt po uprzedniej ich aprobacie przez odpowiednio: Zastępcę Wójta, Sekretarza lub Skarbnika Gminy oraz kierowników referatów, w zależności od zakresu zadań przypisanych tym osobom oraz komórkom organizacyjnym. Wójt upoważnił Kierownika Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska¹² i Kierownika Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska¹³ do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu gospodarki ściekowej, w tym m.in. na podstawie ucpg oraz poś.

(akta kontroli str. 8-13)

1.2. W okresie objętym kontrolą, w Gminie obowiązywał *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Drużbice*, przyjęty uchwałą Rady Gminy nr XXXVIII/398/2018¹⁴ z 15 października 2018 r. (wejście w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.) i zastąpiony uchwałą nr XXII/211/2020 z 27 listopada 2020 r. (wejście w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.). Opracowany przez Wójta projekt obu regulaminów, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o ucpg, został pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bełchatowie¹⁵.

W projektach regulaminów oraz w ww. przyjętych regulaminach (§ 11) wskazano na konieczność usuwania nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych z częstotliwością wynikającą z ich pojemności, w sposób gwarantujący, że ze zbiornika nie nastąpi wypływ na skutek jego przepełnienia, powodujący zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych. W Regulaminie z 2020 r. wskazano ponadto na konieczność zlecenia takiej usługi uprawnionemu przedsiębiorcy oraz zamieszczono postanowienia zabraniające wylewania nieczystości ciekłych na tereny własne, pobliskie lub publiczne, bądź wprowadzania do rzek, zbiorników wodnych, lub wykorzystywania w rolnictwie. Właściciele nieruchomości, na mocy ww. Regulaminu zostali zobowiązani do zapewnienia szczelności zbiorników i prawidłowej pracy przydomowych oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 116-141)

Wójt w wyjaśnieniach wskazał m.in., że projekt gminnego regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Drużbice, został przedstawiony właściwej komisji Rady Gminy, został również pozytywnie zaopiniowany przez radców prawnych oraz Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bełchatowie, a także przyjęty bez uwag przez Radę Gminy.

(akta kontroli str. 467-468, 472)

Regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków¹⁶, obowiązujące w Gminie od 16 sierpnia 2019 r. oraz od 4 października 2021 r., regulowały niezbędne warunki dotyczące m.in. przyłączenia do sieci oraz warunki techniczne określające możliwości dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych, zgodnie z art. 19 ust. 5 pkt. 4 i 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁷.

¹¹ Określonych w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84).

¹² Do 31 grudnia 2020 r.

¹³ Od 14 stycznia 2021 r.

¹⁴ Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2018 r., poz. 5718.

¹⁵ Odpowiednio w dniach: 19 lipca 2018 r. i 3 listopada 2020 r.

¹⁶ Wprowadzone uchwałami Rady Gminy Drużbice o numerach: IX/68/2019 z 28 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2019 r. poz. 4356) oraz XXIX/272/2021 z 16 września 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2021 r. poz. 4332).

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2028.

(akta kontroli str. 142-185)

1.3. W ramach 49 miejscowości tworzących Gminę, nadanych zostało łącznie 2097 punktów adresowych (numery porządkowe budynków o różnej funkcji¹⁸, na których potencjalnie mogły powstawać nieczystości płynne). Na terenie sześciu miejscowości¹⁹ Gminy funkcjonowała sieć kanalizacyjna, o łącznej długości 4 km.

(akta kontroli str. 186-205, 458)

W latach 2019-2021 Wójt, wbrew obowiązkowi, wynikającemu z art. 5 ust. 6 ucpg, nie zidentyfikował nieruchomości, których właściciele nie wyposażyli w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych albo w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 przywołanej ustawy.

(akta kontroli str. 189-288, 468, 472, 479-480, 484-486)

1.4. W Urzędzie prowadzona była elektroniczna ewidencja (plik excel)²⁰ zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ucpg. Zgodnie z ww. ewidencją, w Gminie, na dzień rozpoczęcia kontroli, funkcjonowało 829 zbiorników bezodpływowych oraz 266 przydomowych oczyszczalni ścieków. Wykaz ten był prowadzony w sposób nierzetelny, tj. dane w nim zawarte nie pozwalały na ustalenie faktycznej liczby nieruchomości wyposażonych w urządzenia służące gromadzeniu i pozbywaniu się nieczystości; obejmował bowiem 1539 nieruchomości, przy czym 104 ujęte zostały więcej niż raz (łącznie 1651 pozycji w rejestrze), dla 817 posesji wykazywał zbiorniki bezodpływowe, dla 264 – przydomowe oczyszczalnie, ponadto dla ośmiu nieruchomości obie te formy. 94 nieruchomości ujęte w ewidencji posiadało przyłącze do sieci kanalizacyjnej, który to fakt nie wynikał z danych lub adnotacji tego rejestru.

W wykazie uwzględnione zostały wszystkie nieruchomości (tj. dwie), których właściciele zawarli umowy w latach 2019-2021 (III kwartały) z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych. Nieruchomości te uwzględniono również w wykazach do kwartalnych sprawozdaniach składanych przez ww. podmioty na podstawie art. 9o ust. 4 ucpg. Ewidencja²¹ nie zawierała również danych umożliwiających określenie częstotliwości opróżniania zbiorników lub – w przypadku oczyszczalni przydomowych – częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych, tj. celom określonym w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ucpg.

(akta kontroli str. 206-209, 289-377, 428-431, 468-469, 472-473, 478, 481)

Zgodnie z danymi posiadanymi przez Starostę Bełchatowskiego, działającego jako organ administracji architektoniczno-budowlanej, w latach 2019-2021²² inwestorzy z terenu Gminy dokonali 68 zgłoszeń (bez sprzeciwu) zamiaru budowy przydomowych oczyszczalni oraz 17 – zbiorników bezodpływowych, natomiast liczba wydanych pozwoleń na budowę w tym okresie wyniosła: 30 – w przypadku przydomowych oczyszczalni i 28 – w przypadku zbiorników bezodpływowych.

(akta kontroli str. 399-402)

¹⁸ Wskazane w art. 47a ust. 4 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990).

¹⁹ W miejscowościach: Rasy, Kępa, Bukowie Górne, Bukowie Dolne, Głupice-Parcela, Drużbice-Kolonia.

²⁰ Obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych w formie elektronicznej obowiązywał od 1 stycznia 2020 r., zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2019 r. poz. 1579.

²¹ Ewidencja przedstawiała numer konta z systemu gospodarowania odpadami, adres nieruchomości oraz liczbę zbiorników lub oczyszczalni przydomowych.

²² Według stanu na dzień 29 listopada 2021 r.

Analiza próby obejmującej 29 nieruchomości²³ zlokalizowanych na terenie losowo wybranej nieskanalizowanej miejscowości z terenu Gminy (Gręboszów) wykazała, że w prowadzonym w Urzędzie Gminy Drużbice wykazie nieruchomości wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe nie ujęto sześciu nieruchomości (tj. 20,7% objętych próbą), natomiast dla jednej nieruchomości (tj. 3,4%) nie ustalono sposobu gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych. Właściciele tych nieruchomości nie złożyli do Urzędu oświadczeń o posiadaniu zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni. Ponadto dla dwóch z nieruchomości objętych próbą ich właściciele zadeklarowali funkcjonowanie dwóch szamb, co nie zostało odnotowane w przedmiotowej ewidencji, w której widniał zapis o pojedynczych zbiornikach na terenie tych posesji.

(akta kontroli str. 382-399, 478, 481)

W załączniku do sprawozdań SG-01 *Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna*, składanych do GUS za lata 2019 i 2020, Gmina wykazała odpowiednio: 921 zbiorników bezodpływowych i 261 oczyszczalni ścieków (łącznie 1182 w 2019 r.) oraz 923 zbiorników i 265 oczyszczalni (łącznie 1 188 w 2020 r.). Ujęta w ww. sprawozdaniach objętość nieczystości ciekłych (bytowych) odebranych i przekazanych do stacji zlewnych w 2019 r. (3 337,3 m³), w 2020 r. (3 409,8 m³), różniła się z danymi wykazywanymi w kwartalnych sprawozdaniach składanych przez podmioty świadczące usługi asenizacyjne w tych latach, zgodnie z którymi w 2019 r. odebrano i przekazano 3 327,3 m³, a w 2020 r. – 3 410,8 m³ nieczystości.

(akta kontroli str. 378-381, 469, 473, 490, 493)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zadania obejmujące nadzór nad gospodarką ściekową w Gminie zostały opisane w obowiązujących w Urzędzie w latach 2019-2021 Regulaminach Organizacyjnych oraz w zakresach obowiązków urzędników, w sposób nierzetelny oraz niezgodny ze standardami kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych. Wójt:

a. nie przypisał żadnej komórce organizacyjnej Urzędu Gminy zadań dotyczących:

- identyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej,

- weryfikowania rzetelności i terminowości przekazywania kwartalnych sprawozdań przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, pomimo iż obowiązek wykonywania tych zadań wiązał się z odpowiedzialnością Wójta, wynikającą odpowiednio z art. 5 ust 6 oraz art. 9zb ust. 1b ucpg.

Wójt wyjaśnił, że: *nie miał wpływu na opracowanie Regulaminu Organizacyjnego w 2012 r., natomiast ten, wprowadzony w 2020 r. starano się sporządzić w sposób przejrzysty i spójny. Powyższym nowym regulaminem przeprowadzono reorganizację Urzędu, a kierownicy poszczególnych referatów opracowali nowe zakresy czynności dla podległych pracowników, starając się szczegółowo opisać realizowane zadania. Wskazane zadania powierzono od dnia 25 listopada 2021 r. odpowiednio: podinspektorowi ds. gospodarki wodnej i wodno-ściekowej w Referacie Remontowo-Technicznym oraz referentowi ds. gospodarki*

²³ Do próby wyloniono nieruchomości zlokalizowanych w Gręboszowie, zabudowanych budynkami mieszkalnymi, o adresach administracyjnych zawierających się pomiędzy numerami od 1 do 20 (łącznie 29 nieruchomości).

komunalnej w Referacie Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

b. nie przypisał wszystkich zadań wynikających z Regulaminów Organizacyjnych pracownikom niżej wymienionych komórek:

- Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska (od 31 grudnia 2020 r. Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska) – trzy zadania²⁴, które powierzono pracownikom dopiero w II połowie 2020 r.; Wójt wyjaśnił, że zgodnie z przyjętą praktyką to kierownicy referatów odpowiedzialni byli za sporządzanie indywidualnych zakresów czynności i starali się je sporządzić w taki sposób, alby zapewnić sprawną realizację zadań przypisanych Regulaminami Organizacyjnymi.

- Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Przestrzennej, (od 31 grudnia 2020 r. zadania w ramach Referatu Strategii, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Zamówień Publicznych i Gospodarki Przestrzennej), zadanie dotyczące wydawania warunków technicznych budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, powierzone tej komórce²⁵, posiadał w swoim zakresie obowiązków i wykonywał Kierownik innego referatu (Remontowo-Technicznego). Z kolei naliczanie opłaty adiacenckiej od infrastruktury technicznej²⁶, należało do obowiązków pracowników tego działu do 24 lutego 2021 r., natomiast po tym czasie nie zostało przypisane pracownikom.

Wójt wyjaśnił, że *wydawanie warunków technicznych dotyczących budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest realizowane w Referacie Strategii Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Zamówień Publicznych i Gospodarki Przestrzennej, jedynie warunki techniczne dotyczące przyłączy do tych sieci wydawane są wyłącznie przez Kierownika Referatu Techniczno-Remontowego (...), stąd taki zapis widnieje w zakresie jego czynności. Przyznaję, że należałoby doprecyzować ten zapis i zmienić na „Wydawanie warunków technicznych przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej”.*

Ponadto, NIK wskazuje, że pracownicy Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Przestrzennej (od 31 grudnia 2020 r. – Referatu Strategii, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Zamówień Publicznych i Gospodarki Przestrzennej) w zakresach obowiązków nie mieli przypisanych zadań dot. wydawania ww. warunków technicznych.

Wójt wyjaśnił również, że ustalił z kierownikiem tego referatu, że obowiązujący zakres czynności jednego z pracowników zostanie uzupełniony o brakujące zadanie dot. naliczania opłaty adiacenckiej od infrastruktury technicznej.

Zgodnie ze standardami kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁷, struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów

²⁴ Pracownikom nie przypisano:

- prowadzenia postępowań w zakresie udzielania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych (§ 22 ust. 1 pkt 30 Regulaminu z 2012 r. i § 17 pkt 1 lit. zf Regulaminu z 2020 r.), obowiązek przypisano pracownikowi od 25 listopada 2021 r., natomiast od 1 lipca 2021 r. w brzmieniu „Prowadzenie postępowań i podejmowanie działań w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska;

- prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (§ 22 ust. 1 pkt 31 Regulaminu z 2012 r. i § 17 pkt 1 lit. zg Regulaminu z 2020 r.), obowiązek przypisany pracownikowi od 17 czerwca 2020 r. jako „Prowadzenie rejestrów, ewidencji związanych z wykonywanymi zadaniami”;

- prowadzenia i organizowania kampanii edukacyjno-informacyjnej wśród mieszkańców (§ 22 ust. 1 pkt 33 Regulaminu z 2012 r. i § 17 pkt 1 lit. zj Regulaminu z 2020 r.), według wyjaśnień Wójta zadanie określone jako „Wykonywanie zadań z zakresu ochrony i kształtowania środowiska”; nadane urzędnikom od 17 czerwca 2020 r.

²⁵ § 23 ust. 1 pkt 19 Regulaminu z 2012 r. i § 18 pkt 2 lit. s Regulaminu z 2020 r.

²⁶ Nadane § 23 ust. 1 pkt 20 Regulaminu z 2012 r. i § 18 pkt 2 lit. t Regulaminu z 2020 r.

²⁷ Część II – Standardy kontroli zarządczej, A – Środowisko wewnętrzne, 3. Struktura organizacyjna.

i zadań jednostki, a zakres zadań poszczególnych komórek powinien być określony w formie pisemnej, w sposób przejrzysty i spójny. W ocenie NIK opisane nieprawidłowości mogły mieć wpływ na brak realizacji przez Gminę zadań wskazanych w punkcie a (powyżej) oraz na nierzetelne prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 10-115, 467, 471, 476-477, 489-493)

2. Ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzona była w Urzędzie w sposób nierzetelny, bowiem:
 - z uwagi na zakres gromadzonych w niej danych²⁸ – nie umożliwiała dokonywania kontroli częstotliwości opróżniania tych zbiorników oraz częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków, stanowiących cel prowadzenia przedmiotowej ewidencji, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ucpg;
 - nie wskazywała sposobu zagospodarowania nieczystości płynnych dla 519 spośród 1539 nieruchomości (33,7%);
 - nie objęła sześciu spośród 29 (tj. 20,7%), objętych próbą prawidłowości ewidencjonowania istniejących zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków z terenu miejscowości Gręboszów, natomiast w przypadku jednej nieruchomości w ramach tej próby (co stanowiło 3,4%) – w ewidencji nie wskazano sposobu gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych. Ponadto nie uwzględniono, że na dwóch spośród analizowanych 29 posesji, zgodnie z oświadczeniami składanymi przez ich właścicieli, funkcjonowały po dwa zbiorniki bezodpływowe;

Wójt wyjaśnił, że ewidencja zbiorników bezodpływowych prowadzona była od 2013 r. na podstawie składanych przez mieszkańców deklaracji, a nierzetelność informacji tłumaczył m.in. brakiem wpływu tych dokumentów do Urzędu, deklarowaniem różnych sposobów gromadzenia nieczystości płynnych oraz sporządzaniem ewidencji w oparciu o numery kont z systemu gospodarowania odpadami, powodującym powielanie pozycji dla tych nieruchomości, dla których takie deklaracje były zamykane i na nowo zakładane dla innych członków rodziny. Wójt wyjaśnił również, że w oparciu o istniejący wykaz Urząd nie był w stanie ustalić właściwej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni i zadeklarował przygotowanie właściwego zestawienia, które będzie dostosowane do istniejących przepisów i jednocześnie umożliwi rzetelny ogląd sytuacji, do dnia 30 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 206-209, 289-377, 382-398, 468-469, 472-473, 478, 481)

3. Sprawozdania SG-01 *Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna*, za lata 2019 i 2020 sporządzone były w sposób nierzetelny. W załącznikach do sprawozdań wskazano bowiem, że objętość nieczystości ciekłych (bytowych) odebranych i przekazanych do stacji zlewnych lub oczyszczalni ścieków (bez ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną), wynosiła w 2019 r. 3 337,3 m³, a w 2020 r. 3 409,8 m³, podczas gdy według danych wynikających ze sprawozdań składanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, odebrano i przekazano do stacji zlewnych w tych latach odpowiednio: 3 327,3 m³ i 3 410,8 m³ nieczystości.

Wójt wyjaśnił, że rozbieżność o 10 m³ i 1 m³ była skutkiem pomyłki popełnionej podczas przenoszenia danych ze sprawozdań składanych przez odbiorców nieczystości ciekłych.

(akta kontroli str. 378-381, 469, 473)

²⁸ Ewidencja przedstawiała numer konta z systemu gospodarowania odpadami, adres nieruchomości oraz liczbę zbiorników lub przydomowych oczyszczalni ścieków oraz – w 11 przypadkach na 1641 pozycji – właściciela nieruchomości.

4. Wójt, w okresie objętym kontrolą, w niewystarczający sposób sprawował obowiązek nadzoru przewidziany w treści art. 5 ust. 6 ustawy ucpg, nie podejmował bowiem działań mających na celu zidentyfikowanie nieruchomości na terenie Gminy, których właściciele pomimo obowiązku, określonego w art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg, nie wyposażyli tych nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Wójt nie podejmował również działań mających na celu ustalenie rzeczywistej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy, w tym w szczególności nie wzywał właścicieli nieruchomości do złożenia stosownych deklaracji.

W wyniku powyższego Wójt nie posiadał wiedzy o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych w przypadku 519 spośród 1539 nieruchomości, ujętych w wykazie urządzeń służących gromadzeniu i pozbywaniu się nieczystości (tj. 33,7%), co uniemożliwiało prawidłowy nadzór nad systematycznym opróżnianiem zbiorników bezodpływowych przez ich właścicieli.

W konsekwencji powyższego brak było również możliwości zweryfikowania rzetelności prowadzonej przez Gminę ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie ujęcia w niej wszystkich ww. urządzeń, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy, a także rzetelności złożonych przez Gminę sprawozdań SG-01 za 2019 i 2020 r.

Wójt wyjaśnił, że ewidencja zbiorników bezodpływowych nie była uzupełniana w sposób prawidłowy, co sprawiło, że nie przedstawiała ona pełnego obrazu stanu tych urządzeń na terenie Gminy. Jak wynika z wyjaśnień Wójta, prowadzony nadzór w postaci wrywkowych kontroli sposobu pozbywania się przez mieszkańców nieczystości ciekłych nie wskazał na nieprawidłowości w tym zakresie. Wójt zapewnił, że kontrole te staną się bardziej regularne, zwłaszcza, że urzędnicy będą pracować nad właściwym wykazem zbiorników bezodpływowych, co pozwoli na pozyskanie wiedzy na temat rozmieszczenia urządzeń na terenie Gminy i pozwoli prawidłowo wykonywać przedmiotowe obowiązki.

(akta kontroli str. 206-211, 456, 468, 472, 479, 484)

OCENA CZĄSTKOWA

Ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków z terenu Gminy prowadzona była w formie elektronicznej, zgodnie z art. 3 ust. 3 ucpg, zawierała jednak nierzetelne lub niekompletne dane, które nie pozwalały na dokonywanie kontroli częstotliwości oraz sposobu pozbywania się nieczystości z tych urządzeń. W Gminie opracowano niezbędne regulaminy w zakresie gospodarki ściekowej. Pracownicy Urzędu nie identyfikowali nieruchomości, których właściciele nie wykonali obowiązku wyposażenia nieruchomości w odpowiednie urządzenia służące gromadzeniu i pozbywaniu się nieczystości ciekłych. W wyniku powyższego Wójt nie posiadał wiedzy o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych w przypadku 519 spośród 1539 nieruchomości, ujętych w wykazie urządzeń służących gromadzeniu i pozbywaniu się nieczystości (33,7%). Gmina wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych względem GUS, jednak wykazywana objętość nieczystości ciekłych (bytowych) odebranych i przekazanych do stacji zlewnych lub oczyszczalni ścieków była rozbieżna o: 10 m³ (2019 r.) oraz 1 m³ (2020 r.) względem danych wynikających z kwartalnych sprawozdań podmiotów prowadzących usługi asenizacyjne.

W ocenie NIK stwierdzone nieprawidłowości mogły wynikać z nierzetelnego dokonania podziału obowiązków dotyczących prowadzonego nadzoru nad gospodarką ściekową oraz nieprzypisania pracownikom wszystkich zadań, nałożonych przepisami prawa i Regulaminami Organizacyjnymi Urzędu.

2. Opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą nie obowiązywała w Gminie uchwała regulująca inny, niż ustawowy (art. 6 ust. 1 ucp²⁹) sposób dokumentowania pozbywania się nieczystości ciekłych³⁰.

Wójt, pomimo obowiązku kontroli przewidzianego w art. 6 ust. 5a ucp, nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, wystarczających i udokumentowanych działań w zakresie sprawdzania częstotliwości ich opróżniania. Nie posiadał bowiem aktualnych informacji ilu właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, miało zawarte i aktywne umowy na opróżnianie tych zbiorników, a ilu nie zawarło takich umów, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 6 ust. 1 ucp. Ze sprawozdań składanych przez podmioty uprawnione do odbierania i transportu nieczystości ciekłych wynikało, że w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 września 2021 r. umowy takie zawarło dwóch właścicieli nieruchomości³¹.

Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska oświadczyła, że kontrole realizacji przedmiotowego obowiązku były prowadzone wyrywkowo, głównie przy okazji innych czynności wykonywanych w terenie przez pracowników Referatu, oraz, że z uwagi na fakt, iż wszystkie dały wyniki pozytywne, Urząd nie prowadził dodatkowej dokumentacji potwierdzających przeprowadzenie tych kontroli.

(akta kontroli str. 427-431, 450-456, 469-470, 474, 479, 484)

2.2. Wójt w okresie objętym kontrolą, nie ustalił właścicieli nieruchomości, wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, którzy nie zawarli umów na ich opróżnianie i – w konsekwencji – nie podejmował działań w celu realizacji obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 6 ucp tj. nie organizował opróżniania zbiorników bezodpływowych funkcjonujących na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 470, 474)

2.3. Wójt, zgodnie z art. 7 ust. 6b ucp, prowadził w formie elektronicznej (plik excel) ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń wydawanych przedsiębiorcom prowadzącym na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 7 ust. 6 ucp³². Na dzień 25 listopada 2021 r. w rejestrze figurowało 11 takich firm, z wyszczególnieniem m.in. nazwy, adresu siedziby, nr NIP i nr REGON, terminu rozpoczęcia działalności, okresu, na jaki wydano zezwolenie i numeru tej decyzji oraz faktu zaprzestania lub zawieszenia działalności (dwa przypadki). Przedmiotowa ewidencja nie była prowadzona rzetelnie, bowiem nie uwzględniała przekształceń jednej z firm w 2019 r., w konsekwencji powyższego na stronie internetowej Gminy³³ zamieszczono nieaktualny wykaz podmiotów świadczących usługi asenizacyjne.

²⁹ Zgodnie z którym właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi.

³⁰ Uprawnienie przysługujące Radzie Gminy na podstawie art. 6 ust. 1a ucp.

³¹ W I kwartale 2020 r. w miejscowości Teresin i w III kwartale 2021 r. w miejscowości Suchcice.

³² Od 7 czerwca 2013 r. w Gminie obowiązywała uchwała nr XXV/219/2013 Rady Gminy Drużbice z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Drużbice (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2013 r., poz. 2892).

³³ <https://druzbice.pl/index.php/dla-mieszkancow/gospodarka-odpadami/302-wykaz-firm-posiadajacych-zezwolenie-na-prowadzenie-dzialalnosci-gospodarczej-w-zakresie-oprozniania-zbiornikow-bezodplywowych-na-terenie-gminy-druzbice>, dostęp: 8 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 403-413, 469-470, 474-475)

W latach 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli) do Urzędu wpłynęło łącznie 81 sprawozdań kwartalnych składanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy: w 2019 r. 25 sprawozdań od siedmiu podmiotów, w 2020 r. 29 sprawozdań od ośmiu podmiotów, w 2021 r. 27 sprawozdań od dziewięciu podmiotów. Kwartalne sprawozdania przekazywane były do Urzędu terminowo. W trakcie kontroli NIK ustalono, że w przypadku 50 z nich (tj. 62,5%) nie dochowano wszystkich wymogów określonych w art. 9o ust 2-4 ucpg, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 427-434, 469, 474)

2.5. Wójt, w okresie objętym kontrolą nie weryfikował sprawozdań składanych przez podmioty prowadzące na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

Pomimo złożenia przez ww. podmioty 50 sprawozdań, które były niekompletne, w żadnym z ww. przypadków Wójt nie wezwał tych podmiotów do ich uzupełnienia lub poprawienia na podstawie art. 9p ust. 2 ucpg, nie nakładał również na takie podmioty kar pieniężnych na podstawie art. 9zb w zw. z art. 9xb. Kwartalne sprawozdania nie były również weryfikowane w sposób przewidziany w art. 9p ust. 1 ucpg, tj. poprzez zobowiązanie do okazania stosownej dokumentacji źródłowej.

Łączna wysokość kar, które Wójt winien nałożyć na podmioty nieprawidłowo realizujące obowiązek sprawozdawczy, wynikający z art. 9o ust. 1 ucpg, wynosiła co najmniej 10 000 zł³⁴.

(akta kontroli str. 428, 434, 469, 474)

2.6. W latach 2019-2021 do Urzędu nie wpływały skargi, wnioski lub petycje związane z gospodarką ściekową, zarówno w zakresie działań Urzędu, jako organu, jak i działań obywateli. W 2018 r. wpłynęła jedna skarga na czynność podjętą przez kierownika Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska w związku z wystosowaniem do mieszkańca Gminy pisma, w którym poinformowano o obowiązkach wynikających z ucpg i obowiązującego wówczas regulaminu utrzymania porządku i czystości. Pismo to zostało, skierowane przez Urząd w wyniku anonimowych sygnałów o niezgodnym z przepisami pozbywaniu się nieczystości ciekłych na nieruchomości stanowiących własność wnoszących zażalenie. Sprawa została niezwłocznie rozpatrzona i uznana przez ówczesną Wójt za bezzasadną, a wystosowane przez Urząd pismo za cyt.: *"standardowe (...), prewencyjne, nierodzące żadnych skutków prawnych"*, o czym stosownie poinformowano skarżących. Poza pismem inicjującym złożenie skargi, Urząd nie kierował do innych mieszkańców tego rodzaju informacji.

(akta kontroli str. 435-445)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą, Wójt, pomimo obowiązku nadzoru przewidzianego w treści art. 5 ust. 6 ucpg, a także obowiązku kontroli wynikającego z art. 6 ust. 5a ucpg³⁵, nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, udokumentowanych działań, mających na celu weryfikację częstotliwości ich

³⁴ 3 200 zł w 2019 r., 3 200 zł w 2020 r., 3 600 zł w 2021 r. (po III kwartałach), przy założeniu zastosowania minimalnych stawek kar, przewidzianych w art. 9xb pkt 1 i 2 ucpg, oraz dokonania uzupełnienia niekompletnych sprawozdań przez podmioty je składające w ciągu 14 dni od wezwania Gminy.

³⁵ Obowiązek sprawowania przez Wójta kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ucpg wynikał z art. 9u ust.1 tej ustawy w związku z art. 379 poś, a w przypadku kontroli przedsiębiorców na nieruchomości, których znajdują się zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków – w związku z art. 48 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).

opróżniania, bądź kontrolę posiadania przez właścicieli tych nieruchomości umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, dowodów uiszczenia opłat za te usługi lub innych dowodów wskazujących wykonanie tego obowiązku. Wójt wyjaśnił, że podejmowano dotąd jedynie wrywkowe kontrole dotyczące sposobu pozbywania się przez mieszkańców nieczystości ciekłych, podczas których okazywało się, że mieszkańcy posiadają dokumenty potwierdzające wywóz nieczystości z posesji. Wyjaśnił także, że pracownicy zostali pouczeni o konieczności protokolowania przeprowadzanych w przyszłości kontroli.

(akta kontroli str. 450-456, 479, 484)

2. Wójt nie ustalił, którzy właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, nie zawarli wymaganych art. 6 ust. 1 ucpg umów na opróżnianie tych urządzeń. W konsekwencji powyższego Gmina nie była w stanie zrealizować obowiązku zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy ucpg.

Jak wyjaśnił Wójt powyższe wynikało ze sposobu prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych, który nie pozwalał na jednoznaczne określenie ich ilości, oraz wskazał, że podejmowane były wrywkowe kontrole dotyczące sposobu pozbywania się przez mieszkańców nieczystości ciekłych. Wójt wyjaśnił również, że *mieszkańcy Gminy Drużbice w niewielkiej części zawierają umowy o odbiór nieczystości płynnych ze zbiorników bezodpływowych. Na stronie Urzędu zamieszczona jest informacja dotycząca podmiotów zajmujących się tego rodzaju działalnością, co umożliwia mieszkańcom znalezienie kontaktu do właściwej jednostki świadczącej takie usługi.*

(akta kontroli str. 450-456, 470, 474)

3. Wójt, wbrew obowiązkowi określonymu w art. 9p ucpg, w okresie objętym kontrolą nie weryfikował prawidłowości sprawozdań kwartalnych, składanych przez podmioty prowadzące na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

W konsekwencji powyższego, pomimo, że ww. sprawozdania były sporządzone niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 9o ust. 3 i 4, nie wzywał zobowiązanych podmiotów do ich uzupełnienia lub poprawienia oraz nie nakładał na te podmioty kar pieniężnych na podstawie art. 9zb w zw. z art. 9xb ucpg. W trakcie kontroli NIK ustalono, że łącznie 50 spośród 81 sprawozdań (tj. 62,5%) były niekompletne, bowiem:

- nie zawarto w nich numeru NIP, wymaganego art. 9o ust. 3 pkt 1 ucpg (pięć sprawozdań);
- nie wykazano numeru decyzji w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych, wymaganych art. 9o ust. 3 pkt 1 ucpg (14 sprawozdań);
- nie wskazano liczby właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane nieczystości ciekłe (wymóg art. 9o ust. 3 pkt 6 ucpg) (jedno sprawozdanie);
- zabrakło podpisu prowadzącego działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych lub osoby upoważnionej do występowania w jego imieniu na podstawie pełnomocnictwa, wbrew art. 9o ust. 3 pkt 8 ucpg (jedno sprawozdanie);
- nie dołączono wymaganych art. 9o ust. 4 ucpg wykazów właścicieli nieruchomości, z którymi, w okresie objętym sprawozdaniem, zawarto lub rozwiązano umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, ani żadnej innej informacji w tym zakresie³⁶ (38 sprawozdań).

³⁶ Przedmiotowe wykazy załączone zostały do dwóch spośród 81 sprawozdań, natomiast w 41 zawarto oświadczenie, lub inną formę informacji, o niezawieraniu i nierozwiązywaniu umów w okresie objętym

W konsekwencji powyższego Wójt winien nałożyć karę na podmioty w nieprawidłowy sposób realizujące obowiązek sprawozdawczy, wynikający z art. 9o ust. 1 ucpg, której wysokość wynosiłaby co najmniej 10 000 zł.

Wójt wyjaśnił, że, kary pieniężne nie były nakładane z uwagi na brak dostatecznej kontroli przedkładanych dokumentów, co z kolei wynikało z lat zaniedbań, szerokiego zakresu obowiązków i charakteru pracy Referatu Gospodarki Komunalnej, ograniczonej liczby³⁷ pracowników tej komórki, a także konieczności poświęcenia czasu na indywidualny kontakt z mieszkańcami. Weryfikacja rzetelności i terminowości sprawozdań składanych przez przedsiębiorców odbierających nieczystości ciekłe z terenu Gminy została w dniu 25 listopada 2021 r. dopisana do zakresu obowiązków referenta ds. gospodarki komunalnej.

(akta kontroli str. 427-434, 450-456, 469, 474)

4. W okresie objętym kontrolą Wójt w sposób nierzetelny prowadził ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń wydawanych przedsiębiorcom prowadzącym na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, wymaganą art. 7 ust. 6b ucpg. W rejestrze tym nie uwzględniono zmiany dokonanej w 2019 r., polegającej na przekształceniu jednego z przedsiębiorców wykonującego dotychczas działalność jako osoba fizyczna, w jednoosobową spółkę kapitałową, pod nową nazwą podmiotu, nr regon i nr NIP. Firma ta posługiwała się zezwoleniem wydanym na rzecz podmiotu prowadzącego jednoosobową działalność w 2019 r.

Wójt wyjaśnił, że spółki nie wykazano w rejestrze, ponieważ traktowano ją jako naturalną następczynię działalności prowadzonej przez osobę fizyczną, a z uwagi na brak dostatecznej dbałości i zbliżone nazwy obu podmiotów, pracownikowi merytorycznemu umknęła zmiana nazewnictwa firmy.

(akta kontroli str. 403-413, 469-470, 474-475)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2021 Wójt nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, wystarczających i udokumentowanych działań w zakresie nadzoru nad prawidłowością pozbywania się nieczystości ciekłych, w szczególności nie kontrolował częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i usuwania osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków, wbrew obowiązkowi wskazanemu w art. 6 ust. 5a ucpg. Urząd nie posiadał wiedzy o zawartych przez właścicieli nieruchomości umowach na korzystnie z usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, wymaganych na podstawie art. 6 ust. 1 ucpg. W konsekwencji Wójt nie organizował opróżniania, o którym mowa w art. 6 ust. 6 ucpg, w przypadku nieruchomości, których właściciele nie zawarli stosownej umowy z firmą asenizacyjną. Ewidencja wydawanych i cofniętych zezwoleń na wykonywanie na terenie Gminy działalności w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych prowadzona była w prawidłowej formie, wskazanej w art. 7 ust. 6b ucpg. Wójt nie realizował obowiązku weryfikacji sprawozdań składanych podmioty prowadzące na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, o którym mowa w art. 9p ustawy. W konsekwencji, nie wzywał również ww. podmiotów do uzupełnienia niekompletnych sprawozdań, jak również nie nakładał na te podmioty kar pieniężnych, o których mowa w art. 9xb ucpg.

sprawozdaniem. 38 sprawozdań, niespełniających wymogi art. 9o ust. 4 ucpg, zostało złożonych przez sześć podmiotów.

³⁷ Trzech pracowników, z czego dwie osoby pracowały w Urzędzie od kilku miesięcy.

3. Przyłączanie nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej.

Opis stanu faktycznego

3.1. W Gminie istniały cztery zbiorowe systemy odprowadzania ścieków komunalnych, zlokalizowane na terenie miejscowości: Rasy, Kępa, Bukowie Górne, Bukowie Dolne, Głupice-Parcela, Drużbice-Kolonia³⁸.

Do sieci kanalizacyjnej zostało przyłączonych 146 nieruchomości (tj. 102 budynki, w tym: 11 usługowo-produkcyjnych i użyteczności publicznej, 84 mieszkalnych jednorodzinnych i siedem wielorodzinnych), z tego jedną nieruchomość przyłączono w okresie objętym kontrolą (w 2021 r.).

Sieć kanalizacyjna mierzyła 4 km i nie była rozbudowywana w latach 2019-2021.

(akta kontroli str. 186-205, 458)

W latach 2019-2021 (do czasu rozpoczęcia kontroli NIK) Wójt, nie identyfikował nieruchomości, których właściciele nie przyłączyli do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 przywołanej ustawy. W konsekwencji Wójt nie miał możliwości ustalenia przesłanek do wszczęcia postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia lub budowy niezbędnych urządzeń służących gospodarowaniu ściekami, zgodnie z art. 5 ust. 7 ucp. W trakcie kontroli NIK stwierdzono, że 35 nieruchomości leżących w zasięgu sieci nie posiadało przyłączy do systemu zbiorczej kanalizacji, pomimo istnienia takiej technicznej możliwości, przy czym 10 z tych nieruchomości wyposażonych było w przydomowe oczyszczalnie, natomiast 12 – w zbiorniki bezodpływowe^{39,40}.

Ustalenia nieruchomości, których właściciele byli zobowiązani do podłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, urzędnicy dokonali na podstawie zawartych umów o odbiór ścieków, map uzbrojenia terenu, w tym Geoportal 2 powiatu bełchatowskiego, ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni oraz indywidualnych rozmów z właścicielami posesji.

(akta kontroli str. 189-288, 468, 472, 479-480, 484-486)

W latach 2019-2021 Wójt nie wszczynał postępowań administracyjnych na podstawie art. 5 ust. 7 ucp, zmierzających do wydania decyzji nakazującej właścicielowi nieruchomości wykonanie obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ucp, tj. w sytuacji stwierdzenia, że nieruchomość nie została przyłączona do istniejącej sieci kanalizacyjnej, pomimo technicznych możliwości budowy takiego przyłącza i niefunkcjonowania na nieruchomości przydomowej oczyszczalni ścieków, lub (w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej była technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona) obligującej do wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy albo w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych.

Nieprzyłączenie tych nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, jak wyjaśnił Kierownik Referatu Techniczno-Remontowego, wynikało głównie z faktu niezamieszkiwania nieruchomości (sześć przypadków), względów ekonomicznych (11 przypadków, w tym sześć – z uwagi na długość ewentualnego przyłącza⁴¹), nieregulowanych

³⁸ Ścieki z miejscowości skanalizowanych odprowadzane były siecią do czterech oczyszczalni (w nawiasie wskazano rok budowy): Drużbice-Kolonia (2003 r.), Rasy-Bukowie Górne (2007 r. – 2010 r.), Bukowie Dolne (2004 r.) i Głupice (2005 r.). Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy nie były wyposażone w punkt zrzutu ścieków.

³⁹ Przy czym jedna z nieruchomości, pierwotnie korzystająca z systemu zbiorczego, została odłączona od sieci kanalizacyjnej, a jej właściciele powrócili do korzystania z szamba, z uwagi na uciążliwość zapachowe wynikające z budowy i ukształtowania sieci na tym obszarze. Jak wyjaśnił Kierownik Referatu Remontowo-Technicznego próby wykonania doraźnego odpowietrzenia instalacji nie przynosiły efektu, a przebudowa całej instalacji kanalizacyjnej wiązała się z wysokimi kosztami.

⁴⁰ W efekcie zidentyfikowano 24 nieruchomości niepodłączone do sieci (z tego 11 posiadających zbiorniki bezodpływowe i 13 – dla których Urzędowi nie był znany sposób gromadzenia nieczystości płynnych), dla których istniała taka potencjalna możliwość i obowiązek.

⁴¹ Od 30 do 93 metrów.

kwestii właścicielskich, braku lub utrudnionego kontaktu z właścicielami (cztery przypadki), lub kilku tych powodów łącznie (trzy przypadki).

(akta kontroli str. 189-211, 450-457, 468, 474, 479-480, 484-486)

W konsekwencji, Wójt nie zawiadamiał organów uprawnionych do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego, ani nie występował do sądu z wnioskami o ukaranie, w związku z popełnieniem przez właścicieli nieruchomości wykroczenia z art. 10 ust. 2 ucpg, na skutek niewypełniania obowiązków wynikających z art. 5 ust. 1 ucpg.

Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, oświadczyła, że przyczyną był brak istotnych przesłanek do dokonywania takich zawiadomień. Jak wyjaśniła: *niedociągnięcia w obowiązkach mieszkańców, po interwencji telefonicznej pracowników Urzędu, były natychmiast eliminowane.*

(akta kontroli str. 456-457)

3.2. Od 2017 r., na stronie internetowej Gminy⁴², widniała kurenda Wójta, informująca mieszkańców o obowiązkach wynikających z ucpg oraz obowiązującego *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Drużbice*, w zakresie odprowadzania nieczystości ciekłych do kanalizacji sanitarnej lub, w przypadku braku takiej sieci, do szczelnego zbiornika bezodpływowego albo przydomowej oczyszczalni ścieków bytowych. Ponadto w informacji tej przypomniano o obowiązku zawierania umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, wskazując podmioty prowadzące usługi asenizacyjne na terenie Gminy oraz na konieczność przechowywania rachunków za wywóz nieczystości ciekłych przez okres dwóch lat. W ww. informacji zawarto pouczenie, że niedopełnienie powyższych obowiązków stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny.

W Gminie nie podejmowano innych działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących: obowiązku przyłączenia do sieci nieruchomości, możliwości sfinansowania lub dofinansowania przyłączenia nieruchomości, lub konsekwencji niewykonania obowiązków przez właścicieli nieruchomości. Prowadzenie czynności informacyjnych, mających na celu zwiększenie liczby użytkowników sieci kanalizacyjnej, nie zostało przewidziane w obowiązujących w latach 2019-2021, gminnych programów, strategii i polityk.

W okresie objętym kontrolą, w Gminie wbrew obowiązkowi określonemu w art. 17 ust. 1 poś, nie sporządzono programu ochrony środowiska, o którym mowa w art. 14 ust. 2 tej ustawy.

(akta kontroli str. 415-416, 446-449, 451-452, 479, 484)

3.3. W latach 2019-2021 nie prowadzono działań umożliwiających mieszkańcom lub podmiotom gospodarczym z terenu Gminy ubieganie się o dofinansowanie inwestycji polegających na podłączaniu nieruchomości do systemów kanalizacji zbiorczej. Gmina nie współfinansowała także takich przedsięwzięć ze środków własnych (w formie dotacji celowych), o których mowa w art. 403 ust. 4 poś, lub wpływów z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6, w związku z art. 403 ust. 2 poś. Wójt wyjaśnił, że powyższa sytuacja była związana z nikłym zainteresowaniem mieszkańców i innych podmiotów takimi dofinansowaniami, a brak finansowania inwestycji środkami własnymi Gminy tłumaczył ograniczonym budżetem. Wysokość środków otrzymanych z Łódzkiego Urzędu Marszałkowskiego w ramach Funduszu Ochrony Środowiska wyniosła: 16 390 zł w 2018 r., 9 467 zł w 2019 r., 3 500 zł w 2020 r., 6 843 zł w 2021 r.⁴³. Jak wyjaśnił Wójt – środki te w całości zostały przeznaczone na wydatki bieżące związane z gospodarką nieczystościami płynnymi, m.in. na wykonanie analiz fizyko-chemicznych ścieków z terenu oczyszczalni ścieków.

⁴² O adresie: www.druzbice.pl.

⁴³ Za okres od 1 stycznia do 30 listopada 2021 r.

Przy budowie zbiorowych systemów odprowadzania ścieków w latach 2003-2010, Gmina korzystała ze środków m.in.: Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, powiatu bełchatowskiego, Agencji Nieruchomości Rolnych w Łodzi, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

(akta kontroli str. 458-466, 478-479, 481-483, 486-488)

3.4. Gmina nie aplikowała także o finansowe wsparcie zewnętrzne w ramach ogłaszanych naborów wniosków o dofinansowanie projektów budowy sieci kanalizacji sanitarnej.

Jak oświadczył Kierownik Referatu Strategii, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Zamówień Publicznych, Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej *pojawiające się śladowo ogłoszenia o możliwości uzyskania środków na inwestycje związane z gospodarką ściekową nie były na tyle atrakcyjne finansowo, aby Gmina była w stanie zabezpieczyć wkład własny na realizację tych zadań. Jedyna realna szansa na pozyskanie środków w odpowiadającej wysokości to programy ogłaszane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, gdzie dofinansowanie wynosi do 85% kosztów kwalifikowalnych, jednak pula tych środków jest często znacznie ograniczona bądź, jak to było w naborze z 2020 r., zapisy w regulaminie naboru nie pozwalają na skuteczne ubieganie się o dofinansowanie.*

(akta kontroli str. 458-466)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2019-2021 (do czasu rozpoczęcia kontroli NIK), Wójt, pomimo obowiązku nadzoru przewidzianego w treści art. 5 ust. 6 ucpg, nie ustalił właścicieli nieruchomości, którzy pomimo takiego obowiązku⁴⁴ nie podłączyli się do sieci kanalizacji sanitarnej i w konsekwencji, nie podejmował w stosunku do właścicieli tych nieruchomości żadnych działań celem wyegzekwowania realizacji tego obowiązku. W latach 2019-2021, nie wszczęto ani jednego postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku zgodnie z art. 5 ust. 7 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg. W trakcie kontroli ustalono, że 11 nieruchomości zlokalizowanych w obrębie sieci, wyposażonych było w zbiorniki bezodpływowe⁴⁵.

Jak wyjaśnił Wójt zaistniała sytuacja była skutkiem nieidentyfikowania w Gminie nieruchomości zobowiązanych do przyłączenia (obowiązek wskazany art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg) oraz braku rzetelnego wykazu zbiorników bezodpływowych. Wójt wyjaśnił również, że *weryfikacja nieruchomości, które miały możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej następowała na etapie projektowania i budowy sieci w poszczególnych miejscowościach, a po oddaniu sieci do użytkowania, podłączane do sieci kanalizacyjnej były nieruchomości, których właściciele wyrazili takie zainteresowanie oraz istniały techniczne możliwości ich podłączenia.*

(akta kontroli str. 189-211, 450-457, 468, 472, 479-480, 484-486)

2. Wójt, jako organ wykonawczy Gminy, wbrew obowiązkowi określonymu w art. 17 ust. 1 poś, do dnia zakończenia kontroli NIK, nie sporządził gminnego programu ochrony środowiska tj. dokumentu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 wskazanej ustawy. W konsekwencji powyższego, Rada Gminy Drużbice nie uchwaliła programu na podstawie art. 18 ust. 1 poś, a w Gminie nie obowiązywał podstawowy dokument dotyczący funkcjonowania systemu

⁴⁴ Wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg.

⁴⁵ Dla kolejnych 13 – Urzędowi nie był znany sposób gospodarowania nieczystościami płynnymi. Łącznie Wójt nie podjął działań mających na celu ustalenie stanu faktycznego i doprowadzenie do wydania decyzji nakazującej przyłączenie nieruchomości do systemów kanalizacji zbiorczej lub budowy wymaganych prawem urządzeń w przypadku 24 nieruchomości.

zarządzania środowiskiem, spajający wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu Gminy.

Wójt wyjaśnił, że program ochrony środowiska nie został opracowany, niemniej zobowiązał pracownika merytorycznego do podjęcia właściwych działań w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 446-449, 479, 484)

OCENA CZĄSTKOWA

Wójt, wobec niezidentyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonali ciężącego na nich obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej, w latach 2019-2021 nie podejmował żadnych działań mających na celu egzekwowanie ww. obowiązku. W Gminie nie prowadzono również działań sprzyjających dokonywaniu przyłączeń do systemów zbiorczych, poprzez współfinansowanie lub wsparcie takich przedsięwzięć, zarówno w celu rozbudowy sieci jak i realizacji indywidualnych przyłączeń. Od 2017 r. Urząd informował mieszkańców o obowiązkach wynikających z ustawy ucpg oraz *Regulaminu utrzymania porządku i czystości w Gminie Drużbice*, a także wskazywał podmioty świadczące w danym okresie usługi asenizacyjne. Natomiast Wójt, wbrew obowiązkowi określonemu w art. 17 ust. 1 poś, nie sporządził gminnego programu ochrony środowiska tj. dokumentu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 wskazanej ustawy, w konsekwencji w Gminie nie obowiązywał podstawowy dokument dotyczący funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajający wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu Gminy.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność:

1. Prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w sposób rzetelny, umożliwiający dokonywanie kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.
2. Zapewnienia weryfikacji prawidłowości przedkładanych przez przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe sprawozdań kwartalnych oraz egzekwowania tych obowiązków od przedsiębiorców.
3. Odpowiedniej organizacji sposobu przeprowadzania kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz egzekwowania od właścicieli nieruchomości obowiązków udokumentowania faktu korzystania z usług podmiotów opróżniających zbiorniki bezodpływowe.
4. Organizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku zidentyfikowania faktu niezawarcia umowy, braku dowodów uiszczenia opłat za usługi związane z ich opróżnianiem lub innych dowodów wskazujących wykonanie tego obowiązku.
5. Prowadzenia w sposób rzetelny ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń wydawanych przedsiębiorcom prowadzącym na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, wymaganą art. 7 ust. 6b ucpg, oraz dokonywania jej bieżącej aktualizacji.

Wnioski

1. Dostosowanie struktury organizacyjnej jednostki, w tym zarówno komórek organizacyjnych jak i zakresów obowiązków poszczególnych pracowników, do jej aktualnych celów i zadań, w sposób gwarantujący jakość wypełniania zadań związanych z gospodarką ściekową oraz zgodność działalności z przepisami prawa.

2. Zidentyfikowanie wszystkich nieruchomości, wyposażonych w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych i następnie zaktualizowanie gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez uzupełnienie danych o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych na wszystkich nieruchomościach na terenie Gminy.
3. Podjęcie działań mających na celu wyegzekwowanie obowiązku podłączenia nieruchomości do istniejącej kanalizacji sanitarnej lub budowy niezbędnych urządzeń służących pozbywaniu się nieczystości ciekłych, wobec właścicieli nieruchomości, którzy nie wywiązali się z obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg.
4. Korekta danych zawartych w załącznikach do sprawozdań GUS SG-01 *Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna*, składanych za lata 2019 i 2020, w zakresie objętości nieczystości ciekłych (bytowych) odebranych i przekazanych do stacji zlewnych.
5. Zidentyfikowanie właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów o korzystanie z usług przedsiębiorców posiadających zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych i zorganizowanie opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku stwierdzenia faktu niezawarcia takiej umowy, braku dowodów uiszczania opłat za usługi związane z ich opróżnianiem lub innych dowodów wskazujących wykonanie tego obowiązku.
6. Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska, tj. dokumentu, o którym mowa w art. 14 ust. 2 poś w związku z art. 17 ust. 1 tej ustawy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 grudnia 2021 r.

Kontrolerzy
Ewa Tworkowska
Inspektor k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....
podpis

Marcin Kuzan
Główny specjalista k.p.

.....
podpis